

Тип часа: Пројектна настава
Немири
Прича о кмету Симану

Иво Андрић (1892–1975.)

ОШ „Трајко Перић“ Велико Ропотово, Косово и Метохија.

Предметни наставник: Катарина Ристић Илић

Одељење: 7-1

Редни број часова: 124. И 125.

Време трајања пројекта: 3 месеца

Тип часа: Пројектна настава

Облик рада: групни

Наставна метода: дијалогска, излагање, самостално стваралаштво, истраживачка.

Наставна средства: Читанка, сценски реквизити, звучни ефекти, сценариј, камера, компјутер.

Образовни стандарди:

СЈ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима

СЈ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног

СЈ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту

СЈ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...

СЈ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност

СЈ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело

СЈ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже

СЈ.1.1.5. проналази и издваја

СЈ.1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...

СЈ.2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност

СЈ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког основне информације из текста према датим критеријумима

СЈ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног

СЈ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту

дела позивајући се на само дело

СЈ.3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже

Међупредметне компетенције: Компетенција за учење; комуникација; рад са подацима; дигитална компетенција; сарадња; предузетништво; одговорно учешће у демократском друштву.

Међупредметна корелација: Историја; Информатика и рачунарство;

Грађанско васпитање.

Циљ: Након овог часа ученик ће бити у стању да кроз читање и тумачење овог књижевног дела из домаће баштине развије читалачке компетенције, уз књижевно знање, обухвати емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање,

подстакне имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање.

Образовни циљеви: увиђање и сазнавање естетског света одломка; оспособљавање ученика за читање, доживљавање, разумевање и свестрано тумачење књижевног дела; усмеравати ученичку пажњу ка истраживању богатства тема и мотива; уочавање појединости у књижевном делу који могу да послуже за реконструкцију историје; свестраном језичко-стилском анализом уочавати физичке и моралне особине лика које га чине симболом снаге и отпора; подстицати ученике да уоче оне особине које чине лик Симана Васковића особенем и бунтовном и пробудити занимање код ученика да самоиницијативно прочитају дело у целини. Овладава техникама писања интервјуа.

Васпитни циљеви: препознати етичке и психолошке особине ликова у делу и упоредити их са типским особинама појединаца у свом окружењу; развијање осећања за аутентичне естетске вредности; развијање ученичког сензибилитета за чување и поштовање властитог националног и културног идентитета; сарађивање унутар групе уз поштовање индивидуалности и сопственог сензибилитета.

Функционални циљеви: оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање; навикавање на самостално коришћење библиотеке у истраживачкој припреми за час; јачати ученички литерарни сензибилитет; побуђивати њихову радозналост и маштовитост; мотивисати ученике да израдом креативних домаћег задатака истакну своју посебност и оригиналност; реализацијом домаћих задатака развијати код ученика способност писаног изражавања и саопштавања мисли на оригиналан, јасан и промишљен начин.

Циљеви пројектне наставе:

да ученик стекне основна знања о улози и значају језика у националној култури и изградњи националног идентитета;

да развија живо памћење, истраживачког посматрање, морално просуђивање;

да стекне и развија најшира хуманистичка знања и да научи како да функционално повезује садржаје предметних области у овом примеру (српски језик, историја, информатика и рачунарство);

да развију: одговорност, стрпљење, тимски рад, уважавање туђих потреба, вештину комуникације;

да ученик илуструје и сценски приказује начин живота и догађаје у прошлости описане кроз садржаје везане за дешавања у време анексије Босне и Херцеговине;

уважава националне вредности негујући културно-историјску баштину; да говори јасно поштујући књижевнојезичку норму;

Исходи по завршетку пројекта:

Ученик ће по завршетку пројекта бити у могућности да:

Чита са разумевањем и описује свој доживљај ове врсте књижевног дела.

Одреди род књижевног дела и књижевну врсту. ПРИПОВЕТКА

Разликује реалистичну прозу и прозу засновану на историјским чињеницама.

Анализира елементе приповетке у наративној форми.

Разликује појам приповедача у датој историјској перспективи као сведока ратног времена. Процењују основни тон приповедања (ведар, депресиван)

Кроз учествовање у сценском приказу развија имагинацијски богате асоцијације на основу дела смештеног у што реалнијим условима.

Илуструје и сценски доживљава особине лика из одломка књижевног дела.
Уважава националне вредности и негује културну баштину потгачених кроз догађаје у прошлости.

Напредује у стицању читалачких компетенција.

Говори јасно поштујући књижевнојезичку норму.

Да напише интервју и да интервју за медије.

Продукти пројектне наставе и време трајања пројекта:

Сценски приказ – Филм *Прича о кмету Симану*. Промотивни постер и teaser, трејлер и интервју. Организовање филмске премијере 27.02.2020. у холу школе.

Обележавање *Дана школе 15. Марта 2020.* учешће у свечаном програму на нивоу школе.
Угледни двочас у априлу 2020.

Активности наставника:

Упућује и бодри рад ученика у групи.

Наводи пример лошег и доброг учешћа у друштву. Промовише узоре.

Подстиче полемику и усмерава на конструктиван дијалог.

Наставник препознаје ученика који ефикасно користи ИКТ средства у решавању проблема;

ученика који је креативан и поседује вештину ликовног изражавања;

ученика који је у стању да препозна и обезбеди адекватне сценске реквизите.

Активност ученика:

Активно учествује у раду групе.

Уочава последице одговорног и неодговорног понашања.

Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност.

Кроз комуникацију негује културу изражавања и чува језички идентитет.

Уме да представи, организује и обликује информације користећи ИКТ средства на ваљан начин са циљем преношења знања и порука.

Начин презентације

Ученици ће радити у групи. Свако од њих има индивидуалне задатке и активности.

Само њиховим посвећеним радом, обезбеђивању информација, сценских реквизита, излагањем, истраживачким радом овај пројекат моћи ће да буде реализован.

Сценски приказ одломка из овог књижевног дела биће реализован за време редовне наставе у априлу 2020. Овај час је планиран као угледни час на коме ће бити позвани предметни наставници, педагог и директор школе и као и родитељи. Слике и филм са овог часа биће објављени на Фејсбук страници школе.

Филм ће бити приказан као део свечаног програма у време обележавања *Дана школе 15. марта 2020.* када ће учествовати сва одељења, учитељи и остали предметни наставници.

Потребни ресурси, материјал и људи

Поред ученика који су главни носиоци пројекта биће укључени:

наставници: српског, историје, грађанског васпитања, психолог, содиолог и родитељи. Начин и инструмент вредновања

Наставник оцењује ученике на основу активности и његових резултата.

Инструменти:

Табела за процену (за наставнике)

У одговарајуће поље (недостаје, непотпуно или потпуно испуњено), упишите разлоге због којих мислите да је одређени део пројекта испуњен или није. Водите рачуна да ваши савети буду искрени, добронамерни и у циљу побољшања плана.

Делови пројекта	Недостаје	Није потпуно испуњено	Потпуно је испуњено
Ученици морају да сарађују у току рада, и доносе заједничке одлуке			
План обезбеђује да ће сви ученици доприносити раду у складу са својим могућностима			
Исходи и стандарди на којима се ради су јасно истакнути и објашњени ученицима			
Јасан је и потпун план формативног и сумативног оцењивања (самопроцена, процена рада сарадника и наставникова процена)			
План се односи на важна-суштинска знања и вештине(*)			
Планиране активности су у складу са исходима и стандардима			
Коришћени ИКТ алати доприносе испуњењу исхода, и нису сами себи сврха			
Презентација је добро осмишљена – ученици публици објашњавају ток рада, своје одлуке и шта су научили(*)			

Прегледао/ла: _____

Самопроцена рада групе

Имена чланова:	Т	Н
Завршили смо наш задатак на време, и одлично смо га урадили.		
Подстицали смо и помагали једни друге.		
Били смо креативни и одговорни током рада.		
Свако је излагао своје идеје, слушали смо се међусобно и процењивали свој и рад осталих чланова групе.		
Најбоље смо:		
Следећи пут бисмо требали боље да:		

Рубрика процена рада сарадника (за ученике)

1-потпуно се слажем; 2-слажем се; 3-не слажем се; 4-уопште се не слажем

	ја	1.име	2.име	3.име
Без противљења је прихватио свој задатак				
Доприносио је групним договорима				
Завршио је свој задатак на време				
Помагао је другима када им је била потребна помоћ				
Урадио је свој задатак тачно и потпуно				
Добро је сарађивао са осталим члановима				
Допринео је да група буде посвећена раду				
Био је вредан члан тима - свеукупно				

На угледном часу биће подељене евалуационе листе присутним наставницима и ученицима који су учествовали у реализацији да би предметни наставник који је

организовао пројектну наставу имао што објективнији увид у рад. Евалуационе листе дате су у прилогу.

Након завршеног угледног часа у школи ученици и присутни наставници добијају евалуационе листе које попуњавају касније

Опис пројектних активности

Ученици ће радити у групи. Свако од њих има истраживачке индивидуалне задатке и активности.

Вукашин Нисић изражајно и доживљено говорење улоге кмета Симана.

Виктор Цветковић изражајно и доживљено говорење улоге Ибраге Колоша.

Емилија Насковић истраживачки рад и прикупљање информација о анексији Босне и Херцеговине и о књижевном раду Иви Андрићу.

Данило Стојановић и Лука Младеновић изражајно и доживљено говорење улога српских сељака.

Никола Марковић изражајно и доживљено говорење улоге газда Цицвара

Виктор Микић Проданић и Миљан Симић изражајно и доживљено представљање улоге обезбеђења Ибраге.

Вук Илић снимање, обрада снимака и монатажа видео клипа у компјутерском програму Adobe Premiere Pro 2018.

У свету уметничког дела:

Под чијом управом је била Босна и Херцеговина пре анексије?

Пре анексије Босна и Херцеговина је била под управом Османлијског царства.

Коме су у време турске управе припадали пољопривредни поседи?

У време турске управе пољопривредни поседи су били у власништву ага и бегова.

Која су права, а које обавезе имали земљопоседници према кметовима, односно, српској раји?

Земљопоседници према кметовима су имали обавезу да приликом узимања ујма морају да оставе две трећине њима а узму трећину за себе.

Колико дуго је Босна и Херцеговина била под турском влашћу?

БиХ је била под турском влашћу од 1463/1482. До 1878. Скоро 400

година. Када је аустроугарска војска ушла у Сарајево?

Аустроугарска војска је ушла у Сарајево октобра 1878.

Шта су српски кметови очекивали од нове власти?

Српски кметови су очекивали слободу и ослобађање од харача као и повратак власништва над пољопривредним поседима.

Да ли су се очекивања српских кметова остварила?

Очекивања српских кметова се нису остварила.

Како се Симан осећао тог септембарског дана у свом шљивику?

Тог септембарског јутра Симан Васковић се осећао као поново рођен и слободан човек. О чему је годинама маштао?

Маштао је свих година о тренутку када ће постати господар на својој

земљи. На који начин је реаговао када је угледао Ибрагу?

Када је Симан видео Ибрагу, осећао се као слободан човек који може рећи све шта му је на души. И реаговао је на тај начин.

Шта му је први пут показао?

Симан је Ибраги показао да се више не плаши јер су дошла друга времена и да му неће више давати трећину од свега што је родило.

У чије име говори Симан?

Симан говори у име свих потлачених Срба тога времена али и у име свих својих покојних предака који су трпели зулум турских освајача.

Шта је све рекао Ибраги?

Симан је Ибраги рекао да су дошла нова времена и да више ништа неће бити исто да је прошло време турског ропства и да је земља поново његова а да Ибрага може да се врати у своју Турску.

Како се након тога осећао?

Симан се након тих речи осећао задовољно и растерећено.

Како је Ибрага доживео Симанов отпор?

Ибрага је Симанов отпор осећао, најпре као освету, а затим и као претњу. Шта је осећао враћајући се кући?

Враћајући се кући Ибрага је био понижен и осрамоћен.

Анализирај функцију дескрипције у структури приче.

Примећујемо да се приповедање и дескрипција међусобно комбинују, да нема дужих чисто дескриптивних делова (када је проток времена приче равно нули) и обратно. Описи имају улогу да посредно карактеришу јунаке, у овом тексту претежно Симана јер се углавном везују за његов лик. Неки делови текста својом изражајношћу, посредством чулних слика, успевају да изнесу на површину Симаново емоционално стање. Као и Ибрага и ми Симана прво затичемо како обасјан сунчевим зрацима лежи испод шљиве пуне рода ставивши руке иза главе и задовољно се осмехује. Та слика је одраз његове безбрижности у коју је упловио пошто је већ дубоко уверен да су дани када је морао да даје аги део свог иметка давна прошлост. Претпоставимо да је тај осмех који му се искрада подстакнут мислима како ће уживати у плодовима сада своје земље. Пред тако опуштеним и раширеним Симаном, Ибрага с муком смирује себе, да говори прибрано, тихим, просто молећивим и бојажљивим гласом. Има осећај да сви они говоре из њега, па се зато и осећа и понаша тако: -"одмахује.. руком широко"; - гуши се од јаких речи"; - одговара "оштрим и кратким: НЕ!, у коме оно Е пуца и жеже као пламени бич"; окреће лице на све стране света и према небу као да целом свету показује ко је он; -"сав цепти и брекће од снаге и задовољства у себи". Ибрага је у говору бојажљив, тих, мек, разложен, бира речи и ублажава њихово значење да не изазове бес Симана. Бахати Симан узвраћа одсечно и дрско, намерно искривљујући значење његових речи, као да жели да га што више понизи и увреди и да му нанесе бол, након сам признаје да тај Ибрага и није тако рђав човек. Аћа. Симану речи служе да изрази своје задовољство, инат, пркос, победнички занос, самоувереност, дуго таложену патњу и освету.

Показатељи успешне пројектне наставе

Боља и успешнија сарадња између ученика и наставника.

Ангажовање на очувању мира и толеранције.

Већи степен социјализације међу ученицима.

Смањен број насилних конфликта у школи.

Повећан број активности на очувању успомена на страдање народа прошлости.

Већа самосталност ученика у покретању сличних пројеката.

Ученици самостално препознају своја будућа занимања и откривају своје афинитете.

Знање и вештине које су стекли примењују у свакодневном животу, деле га и надограђују.

Коришћена литература:

„Ризница речи читанка за 7. разред основне школе“/мр Наташа Станковић Шошо.-
Београд:Klett, 2010. стр. 83.

„ Наставна теорија и пракса 3“/ Зона Мркаљ – Београд : *KLETT*, 2010.

„Историја књижевности“/ Јован Деретић – Београд: Треник, 1994.

„Прича о кмету Симану и друге приповетке“/ Иво Андрић- Београд: Просвета, Београд,
1966.

„Припремање ученика и наставника за тумачење књижевних дела“/Миодраг Павловић.-
Београд:Завод за уџбенике,2008.

„Методика наставе српског језика и књижевности“/Милија Николић.-Београд:Завод за уџбенике,
1992.

„Драматизација у настави“ / Златко Грушановић.-Београд:Klett, 2010.

За потребе филма коришћен снимак дроном 2016. села Великог Ропотова преузет са
YouTube.

**Наставник:
Катарина Ристић Илић**